

NOVICE

kmetijskih, rokodelnih in narodskih reči.

Na svetlobo dane od krajske kmetijske družbe.

Odgovorni vrednik *Dr. Janez Bleiweis.*

Tečaj VIII.

V sredo 20. sušca (marca) 1850.

List 12.

Poskušnje s turšico,

ki se „mala zgodnja turšica“ ali „činkvantín“ imenuje.

Zadnji čas zvediti, kdaj de se zna tista turšica saditi, ki se „mala zgodnja turšica“ ali po laško činkvantín imenuje (zató kér na Laškim le 50 dni k dozorenju potrebuje), so bile na vertu Štajarske kmetijske družbe mnoge poskušnje storjene. Zadnji čas sajenja te turšice zvediti, je pa zató potrebno, de se zvé, doklej de se od te turšice še godno seme dobiti zamore.

Perva skušnja. Činkvantín se je sadil 17. majnika; kaliti je začel 25. majnika; cvésti je začel 7. rožnika; perva dni kimovca je popolnoma dozorel.

Dozoréla je tedej ta turšica v 3 mescih in 13 dnéh.

Druga skušnja. Sadili smo to turšico 1. rožnika — torej 2 tedna pozneje — kalila je 22. rožnika, cvetela je konec maliga serpana, in dozorela do polovice kimovca.

Dozoréla je tedej ta turšica v 3 mescih in pol.

Tretja skušnja. Sadili smo to turšico 15. rožnika — torej 14. dni pozneje od une —, kalila je 22. rožnika, cvetela je 20. veliciga serpana, in dozorela je sred oktobra.

Dozoréla je tedej ta turšica v 4 mescih.

Četerta skušnja. Sadili smo jo 1. veliciga serpana — torej 14 dni pozneje od poprejšnje — kalila je 7. velic. serpana, konec tega mesca je cvetela, popolnoma dozorele so pa le zernja na dnu sterža, na sprednjim koncu pa še ni bilo clo nič zernja, ali pa je bilo še vse mlečnato.

Peta skušnja. Sajena je bila turšica 15. veliciga serpana — torej še 14. dni pozneje od poprejšnje; kalila je 20. velic. serpana, cvésti je začela v začetku kimovca, nastavila pa je le majhne steržce, ki niso clo nič zernja rodili.

Šesta skušnja. Sadili smo turšico 31. veliciga serpana; kalila je 7. kimovca, konec kimovca je cvetela pa ni clo nobeniga sterža nastavila.

Te gotove skušnje očitno kažejo, de v srednjim Štajarskim in v vsih taci deželah, ki imajo s Štajarsko enako gorkoto (okoli 7 do 8 stopinj srednje gorkote po Romirjevim gorkoméru) se ne sme sajenje male zgodnje turšice ali činkvantína dalje odlašati, kakor k večimu do druge polovice rožniga cveta, če hoče kmetovavec še godniga semena pridelati.

Kjer tedej ozimno rež perva dni veliciga serpana žanjejo, se zna činkvantín, kot drugi sadež, le v tistih krajih saditi, kjer je kimovec navadno še gorák.

Ker zavolj dobriga in hitriga pridelka činkvantín ali mala zgodnja turšica zasluži, de se je kmeto-

vavci, kakor turšice sploh poprimejo, bo kmetovavcam vstreženo te skušnje gospod Hlubeka zvediti.

Kaj je za kmetijstvo zdej nar bolj potreba?

Po nemškim dohtarja Hlubeka.

(Dalje.)

Tretjič. Silna potreba za povzdigo kmetijstva je sol za živino.

Celimu svetu je znano, de nar imenitniši podpora živinoréje je sol, in de to, kar podpera živinoréjo, podpera kmetijstvo sploh.

Pred sušcam léta 1848 ni bilo na to misliti, de bi se cena solí ponižala in takó tudi menj premožnimu kmetu polajšalo, si potrebne solí kupiti za svoje živinčeta. Ko je pa Avstrijska vlada vstavna vlada postala, v kateri ima tudi ljudstvo govoriti za svoje potrebe, so se začele od vsih strani želje glasiti, de naj se cena solí poniža. Velki kmetijski zbor na Dunaji je lani g. ministra kmetijstva prosil, de naj se v do-sego takó potrebne nižji solne cene na ministerstvo oberne in pripomore, de se cena kmalo poniža. Gosp. minister kmetijstva je na ta predlog zbora gotovo obljubil, de se bo to kmalo zgodilo. Zdej je že léto pretéklo, in še zmirej čakajo kmetovavci spolnitve storjene obljube.

Če se hoče kmetijstvo v našim cesarstvu povzdigniti, je neobhodno potrebno, de se ta nar imenitniši pripomoč kmetijstvu dalje ne zaderžuje, ampak de se cena solí, saj živinske solí, kmalo poniža.

Dolžnost kmetijskih družb je, de se zedinjene obernejo s prošnjo na ministerstvo, de naj se kmetijstvu ne zaderžuje dalje ta dobrota, brez ktere ni moč živinoréje in kmetijstva v boljši stan povzdigniti.

Deržavna denarnica ne bo po tem znižanju nič škode terpéla, za tó ker bo potem, če bo sol boljši kup, marsikdo solí kupil, ki si je zdej po visoki ceni ne more.

(Konec sledí.)

Zbor Ljubljansko-Verhniške podružnice v Ljubljani.

Kakor so Novice oznanile, je bil prvi zbor te kmetijske podružnice v Ljubljani 13. t. m. skup poklican; tode povabljeni udje so, kakor je skušnja pokazala, ta poklic le takó razumeli, de veljá samimu podružniškemu odboru v séjo. Gospod predsednik podružnice grof Rihard Blagay ni tedej mogel vsih svojih odločenih namenov razodeti. Začel je gosp. predsednik z razlago imenitnih opravil, ki jih ima podružnica, ako hoče delavna in domovini koristna na-